

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 305/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej KUTAN & PARTNERS s. r. o., Štúrova 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-16C/223/2016 a jeho rozsudku č. k. 16C/223/2016-221 z 26. júla 2019, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/103/2020 a jeho rozsudku č. k. 6Co/103/2020-295 z 30. novembra 2021 a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/115/2022 z 27. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV [predtým Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „mestský súd“ alebo „okresný súd“)] v konaní vedenom pod sp. zn. B3-16C/223/2016 a jeho rozsudkom č. k. 16C/223/2016-221 z 26. júla 2019, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/103/2020 a jeho rozsudkom č. k. 6Co/103/2020-295 z 30. novembra 2021 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Cdo/115/2022 z 27. septembra 2023. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú žalobu sťažovateľky (žalobkyne) z 30. septembra 2016, ktorou sa proti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná v 2. rade“ alebo spolu „žalovaní“) domáhala vydania bezdôvodného obohatenia v sume 29 096,96 eur získaného plnením z absolútne neplatnej darovacej zmluvy pre nedostatok obligatórnej písomnej formy (§ 628 ods. 2, § 40 ods. 1, § 451 ods. 1 a 2, § 457a, § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka), alternatívne vrátenia peňažného daru z dôvodu hrubého porušenia dobrých mravov žalovanými, ktorí mali vylákať od sťažovateľky finančné prostriedky na kúpu pozemku v katastrálnom území Dunajská Lužná a výstavbu rodinného domu a nesplniť ich sľub po dostavbe rodinného domu zriadiť v prospech sťažovateľky vecné bremeno doživotného užívania jeho časti (§ 630 ods. 3 Občianskeho zákonníka); v priebehu súdneho konania sťažovateľka tento dôvod preformulovala na nesplnenie sľubu žalovanými, že po dostavbe rodinného domu v ňom s nimi bude bývať. Okresný súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že vzhľadom na námietky vznesené žalovanými je žalovaný nárok premlčaný, pričom sťažovateľka nepreukázala viaceré rozhodné skutočnosti pre vznik nároku na vrátenie finančného daru vo vzťahu k žalovaným a pre jeho úspešné vymáhanie cestou súdu. Sťažovateľka predovšetkým nepreukázala pasívnu vecnú legitimáciu žalovanej v 2. rade v spore, keď z predložených listín jednoznačne vyplynulo, že finančné prostriedky na kúpu pozemku boli poukázané výlučne v prospech žalovaného v 1. rade, ktorý ich od sťažovateľky prijal, a výlučne žalovaný v 1. rade mal z týchto prostriedkov v danom čase prospech, keď sa stal aj výlučným vlastníkom pozemku a neskôr stavebníkom, ktorému bolo vydané stavebné povolenie. Okolnosť, že neskôr sa stala stavebníkom aj žalovaná v 2. rade, sama osebe nie je z hľadiska uzatvorenia darovacej zmluvy medzi sťažovateľkou a žalovanou v 2. rade právne významná. V danom prípade nebolo preukázané platné uzatvorenie darovacej zmluvy (písomnej, ústnej, konkludentne) medzi sťažovateľkou a žalovanou v 2. rade ani sťažovateľkou a žalovanými ako partnermi (žijúcimi bez uzavretia manželstva). Preukázané naopak bolo, že bez uzatvorenia písomných zmlúv sťažovateľka odovzdala finančné prostriedky výlučne žalovanému v 1. rade, a to 12. septembra 2008 v sume 350 000 Sk, 22. októbra 2008 v sume 150 000 Sk, 16. februára 2009 v sume 5 000 eur, 28. apríla 2009 v sume 5 000 eur, 21. júla 2009 v sume 500 eur a 26. októbra 2009 v sume 2 000 eur. V nadväznosti na uvedené okresný súd považoval za dôvodnú námietku premlčania nároku sťažovateľky vznesenú žalovanými v písomnom vyjadrení k žalobe, ako aj v konaní vo veci samej, keďže si svoje právo neuplatnila vo všeobecnej trojročnej lehote plynúcej od okamihu, kedy k ňou tvrdenému porušeniu záväzku zo strany žalovaných objektívne prišlo. Sťažovateľka musela najneskôr v priebehu roka 2012 nadobudnúť vedomosť, že k domnelému záväzku žalovaných „poskytnúť jej prístrešie“, resp. „zaopatrenie“ v podobe zriadenia vecného bremena k časti nehnuteľnosti nedôjde, pretože počas roka 2011 došlo k ukončeniu ich partnerského vzťahu a v roku 2012 aj k ich vzájomnému majetkovoprávnemu vysporiadaniu, pričom výlučnou vlastníčkou pozemku a rodinného domu sa stala žalovaná v 2. rade, ktorá nie je so sťažovateľkou v príbuzenskom vzťahu a nemá voči nej ani morálny záväzok poskytnúť jej zaopatrenie v podobe bývania. Sťažovateľka zjavne, uvedomujúc si skutočnosť, že žalovaný v 1. rade ako jej príbuzný ani žalovaná v 2. rade ako cudzia osoba jej spoločné bývanie neposkytnú, počnúc 1. februára 2013 sa ubytovala v penzióne, keď objektívne musela získať vedomosť o naplnení zákonných podmienok na začiatok plynutia uvedenej premlčacej lehoty, ktorá jej uplynula najneskôr 1. februára 2016.

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny [§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], stotožniac sa s jeho záverom o nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej v 2. rade, ako aj premlčaní nároku sťažovateľky. Uviedol, že ak je úvaha o naplnení dôvodov na vrátenie daru založená na dlhodobom sústavnom porušovaní dobrých mravov, ako to v odvolaní tvrdila sťažovateľka, potom pre začiatok plynutia premlčacej doby nemôže byť rozhodné, či a ako dlho trvali podmienky na uplatnenie práva, pretože premlčacia doba začala plynúť dňom, keď prvýkrát boli naplnené zákonné podmienky na začiatok jej behu a ďalšie trvanie týchto podmienok je z hľadiska premlčania nerozhodné (pozri aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo 3776/2012). Ak si sťažovateľka uplatnila svoj nárok na vrátenie daru na súde 30. septembra 2016, bolo to po márnom uplynutí trojročnej premlčacej lehoty. K odvolacej námietke sťažovateľky týkajúcej sa procesných pochybení okresného súdu na pojednávaniach, ktoré spočívali v tom, že jej neumožnil klásť otázky žalovaným ani vyjadrovať sa k ich prednesom z dôvodu, že je právne zastúpená, resp. v tom, že nevykonal ňou navrhnuté dôkazy, krajský súd uviedol, že z obsahu zápisnice z pojednávania konaného 26. júla 2019 vyplýva, že súd prvej inštancie na ňom umožnil stranám sporu realizovať záverečné reči, následne uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok. Pokiaľ ide o pojednávanie konané 7. februára 2019, z obsahu zápisnice vyplýva, že súd prvej inštancie na ňom vykonal dôkaz výsluchom sťažovateľky v intenciách § 187 ods. 2 CSP. Je výlučne na rozhodnutí súdu, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP), pričom v dôvodoch svojho rozhodnutia následne stručne objasní, prečo niektoré z navrhnutých dôkazov nevykonal (§ 220 ods. 2 CSP). V prejednávanej veci súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci a v napadnutom rozhodnutí stručne objasnil dôvody, pre ktoré už ďalšie žalobkyňou navrhnuté dôkazy nevykonal.

4. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Opakovane namietala, že okresný súd procesne pochybil, keď nevykonal ňou navrhnuté dôkazy, ktoré považovala za dôležité pre náležité vyhodnotenie hrubého porušenia dobrých mravov žalovanými, čo nenapravil ani krajský súd. V tomto kontexte považovala rozsudok krajského súdu za nedostatočne odôvodnený.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol ako procesne neprípustné [§ 447 písm. c) CSP]. Poukázal na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo, čo sa v danom prípade nestalo. Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom vyjadril ku všetkým relevantným výhradám sťažovateľky, ktoré boli právne významné, a vysvetlil aj to, prečo sa nezaoberal ďalšími navrhnutými dôkazmi. Vyslovené nosné právne závery krajského súdu nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnené či právne nekonformné.

II. Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka naďalej presvedčená o tom, že otázku premlčania nároku na vrátenie peňažného daru z dôvodu hrubého porušenia dobrých mravov žalovanými okresný súd posúdil právne nesprávne, v ústavnej sťažnosti opakovane tvrdí, že v predmetnom konaní došlo k viacerým procesným pochybeniam okresného súdu na pojednávaniach, ktoré následne nenapravil nielen krajský súd, ale ani najvyšší súd, ktorý sa prakticky vôbec nezaoberal argumentáciou sťažovateľky, ale obmedzil sa len na sumarizáciu predchádzajúcich súdnych rozhodnutí, z ktorých nesprávne vyvodil záver o neprípustnosti podaného dovolania. Podľa názoru sťažovateľky konanie žalovaných je nielen opakujúce sa, ale k dnešnému dňu stále trvajúce, keďže žalovaní od neho dosiaľ neupustili, hoci sťažovateľka je v mimoriadne zlej finančnej situácii a od 1. decembra 2013 využíva služby domova dôchodcov.

7. Okrem toho sťažovateľka namieta, že konanie okresného súdu a krajského súdu bolo poznačené prietiahmi, ktoré na základe jej sťažnosti konštatovala aj predsedníčka senátu 6Co krajského súdu koncom roka 2021.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-16C/223/2016 a jeho rozsudku č. k. 16C/223/2016-221 z 26. júla 2019, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/103/2020 a jeho rozsudkom č. k. 6Co/103/2020-295 z 30. novembra 2021 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/115/2022 z 27. septembra 2023.

9. Konanie pred ústavným súdom upravujú § 32 až § 241 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), t. j. jeho piata časť. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak (§ 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. To znamená, že ešte pred tým, ako sa ústavný súd môže začať zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať formálne (procesné) náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne a obsahové náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky (I. ÚS 187/2012, III. ÚS 349/2015, I. ÚS 106/2020).

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým postupom a rozsudkom okresného súdu a napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu:

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou

založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (IV. ÚS 170/2022, III. ÚS 678/2021, I. ÚS 695/2022).

11. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 249/2021).

12. V posudzovanom prípade sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu (bod 2) riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom (bod 3). Právomoc krajského súdu na preskúmanie rozsudku okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

13. Čo sa týka mimoriadnych opravných prostriedkov, ústavný súd, zaoberajúc sa otázkou kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania už nálezom sp. zn. I. ÚS 643/2017 zo 16. mája 2018, judikoval (ZNaU 15/2018), že „Pokiaľ sťažovateľ v podanom dovolaní uplatnil súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 ods. 1 písm. f) CSP, porušil tým základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“.

14. Následne ústavný súd v náleze č. k. I. ÚS 51/2020-50 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020) v bode 54 ako *obiter dictum* vyslovil svoj právny názor k viazanosti najvyššieho súdu vymedzením prípustnosti dovolania dovolateľom, pričom (vzhľadom na okolnosti daného prípadu) konštatoval, že najvyšší súd správne vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uvádza, že „*dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421 CSP) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu. Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (§ 419 CSP – ak to zákon pripúšťa)*“. Povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba podľa ústavného súdu vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju aj sám. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1

CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ, keďže situácia dovolateľa sa môže v priebehu dovolacieho konania meniť.

15. Vzhľadom na pretrvávajúce presvedčenie sťažovateľky, že otázku premlčania nároku na vrátenie peňažného daru z dôvodu hrubého porušenia dobrých mravov žalovanými okresný súd a následne aj krajský súd posúdili právne nesprávne, ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú, keďže proti nemu nepodala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, v ktorom mohla namietnuť, že pri riešení tejto otázky sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, že táto otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo že táto otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. *„K zániku darovacieho vzťahu podľa § 630 Občianskeho zákonníka dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorý hrubo porušil dobré mravy svojím správaním k darcovi alebo členom jeho rodiny. Hrubým porušením dobrých mravov sa tu rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo ich sústavné porušovanie. Za členov rodiny darcu treba považovať predovšetkým jeho manžela, rodičov a deti a spravidla tiež ostatných príbuzných v priamom rade (predkov a potomkov) ako aj súrodencov, výnimočne aj ďalšie osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere, pokiaľ by darca ich ujmu dôvodne pociťoval ako vlastnú ujmu.“* (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 191/1996 z 21. augusta 1997).

17. *„Ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania sa iných osôb ako obdarovaného, hoci aj jemu blízkych. Od obdarovaného by nebolo možné spravodlivo požadovať, aby znášal sankciu za správanie sa iných osôb voči darcovi, za ktoré sám nezodpovedá.“* (rozsudok najvyššieho súdu 5 Cdo 103/2002 z 1. septembra 2004).

18. Uvedené nič nemení na tom, že v posudzovanom prípade bola právna neistota sťažovateľky odstránená už pred podaním ústavnej sťažnosti, a to nadobudnutím právoplatnosti rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu 9. februára 2022, ktorých riadne doručenie v ústavnej sťažnosti nepoprela (m. m. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). V tomto kontexte absencia námietky sťažovateľky o trvajúcich prietťahoch v konaní súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu bráni ústavnému súdu ďalej skúmať, či z ich strany mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z tohto pohľadu bolo potrebné odmietnuť ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene. Ústavný súd k uvedenému dodáva, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľky. Tento názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 165/2021). V danej veci je viac ako zrejmé, že v aktuálnom štádiu konania už nejde o aktuálny a trvajúci zásah do práv sťažovateľky a z tohto dôvodu by bolo možné odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu

19. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, čo platí pre všetky štádiá konania vrátane dovolacieho (§ 419 a nasl. CSP).

20. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010). Je preto vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná alebo formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

21. Ústavný súd konštatuje, že dovolacie námietky sťažovateľky týkajúce sa procesných pochybení okresného súdu, ktorému vytkla, že nevykonala ňou navrhnuté dôkazy, ktoré považovala za dôležité pre náležité vyhodnotenie hrubého porušenia dobrých mravov žalovanými, ktoré nenapravil ani krajský súd (bod 4), sú argumentačne zhodné s námietkami sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, ktoré doplnila aj o najvyšší súd, pretože nesúhlasí s jeho záverom o odmietnutí dovolania ako procesne neprípustného (bod 5) tvrdiac, že sa prakticky vôbec nezaoberal jej dovolacou argumentáciou a že svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil.

22. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (II. ÚS 410/06, Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993).

23. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu možno považovať za výstižné a dostatočné na to, aby z neho bolo možné zistiť dôvod, pre ktorý dovolanie sťažovateľky odmietol. To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia,

ktoré reaguje na skutočnosti podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov prípustnosti dovolania a následného posúdenia jeho dôvodnosti.

24. Rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny) súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci konania (osobitne strany civilného sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka (strany sporu), nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov (sporových strán) sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Táto ústavná zásada zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania. Aplikácia princípu rovnosti zbraní v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania, z čoho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné, a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane. Konajúci súd totiž popri rovnosti účastníkov konania musí zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane (III. ÚS 402/08, ZNaU 25/09). Z uvedeného vyplýva, že zásada rovnosti účastníkov konania nie je absolútna. Procesnú rovnosť nemožno vykladať tak, že by zákonodarca nemohol stanoviť rozdielny rozsah procesných práv a povinností v rôznych druhoch konania, musí však rešpektovať rovnaký rozsah procesných práv a povinností v konaniach so zhodným predmetom konania.

25. V posudzovanom prípade ústavný súd nezistil nič, čo by signalizovalo taký zásah najvyššieho súdu do procesných práv sťažovateľky, ktorý by mal základ v znevýhodnení alebo diskriminácii sťažovateľky oproti druhej strane sporu.

26. Tvrdenie sťažovateľky o porušení čl. 47 ods. 1 ústavy najvyšším súdom, podľa ktorého každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe, je pre ústavný súd nezrozumiteľné vzhľadom na charakter a výsledok napadnutého konania, preto sa ním ďalej nezaoberal.

27. Skutočnosť, že sa podstata skutkových a právnych úvah sťažovateľky odlišuje od názoru najvyššieho súdu, ktorý svoje rozhodnutie síce stručne, ale zrozumiteľne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať, *ipso facto* neposúva vec sťažovateľky do roviny ústavnosúdneho prieskumu. Je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd nepreskúmava skutkové a právne závery súdov do dôsledkov ich absolútnej správnosti, ale podľa parametrov ústavnej udržateľnosti, a to z hľadiska základného práva, ktorého porušenie je vo veci namietané. Nie je teda úlohou ústavného súdu, aby v prípade takej (ústavnej) udržateľnosti komplexne nahrádzal rozhodovanie všeobecného súdu, a to obzvlášť v prípade, ak sťažovateľka nepodala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP (bod 15).

28. Ústavný súd preto, sumarizujúc už uvedené, konštatuje, že nezistil v napadnutom uznesení nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti,

a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Miloš Maďar
predseda senátu